

OPONENTSKÝ POSUDOK DIZERTAČNEJ PRÁCE

Autor dizertačnej práce: Mgr. Martin Opatrný

Názov dizertačnej práce: Interkulturní komunikace v kontextu kulturní politiky EU

Školiteľ: PhDr. Lenka Opletalová, PhD.

Oponent dizertačnej práce: Mgr. Zdenka Mechurová, PhD.

Predmetom predloženej dizertačnej práce Mgr. Martina Opatrného je interpretácia teoretických východísk interkultúrnej komunikácie, popis interkultúrneho prostredia Európskej únie, analýza kultúrnej politiky Európskej únie a prieskum, ktorý sleduje špecifické interkultúrne vzťahy zástupcov vybraných členských štátov EÚ. Autor práce v teoretickej časti spracoval, respektíve rozanalyzoval viaceré koncepcie kultúry. Vymedzil interkultúrnú komunikáciu, popísal kultúrne dimenzie a kultúrne okruhy podľa vybraných teoretikov a to podľa Edwarda Twitchella Halla, Geerta Hofstedeho a Richarda Lewisa. Dielam Halla a Lewisa sa v česko-slovenskej odbornej literatúre venuje malá pozornosť. Preto by som rada ocenila autorov výber. Autor považuje za zásadnú práve kategorizáciu kultúr Richarda Lewisa a Geerta Hofsteda. Napriek tomu nezabúda zdôrazniť Hallov prínos v oblasti interkultúrnej komunikácie. Význam Boasovej antropologickej školy na výskum v danej oblasti síce autor spomína, ale len marginálne, čo trochu považujem za škodu, vzhľadom na kulturologickú orientáciu práce. Za prínosný považujem stručný historický prehľad vývoja výskumu interkultúrnej komunikácie. Obzvlášť však oceňujem kapitolu o kultúrnej politike Európskej únie. Danej problematike je, podľa môjho názoru, v súčasnosti venovaný ešte stále malý priestor. Za konštruktívne rozhodne považujem výber samotnej témy dizertačnej práce, ktorá je vzhľadom na súčasnú spoločenskú situáciu viac než aktuálna a výsledky by mohli byť využiteľné v praxi. Autor poukazuje na to, že práca predstavuje rozbor vzťahu interkultúrnej komunikácie a kultúrnej politiky EU a že táto vzájomná súvzťažnosť v odbornej literatúre často chýba s čím možno len súhlasiť. Nemôžem, ale úplne súhlasiť s vyjadrením o interakcii podobných typov kultúr zo str. 78 : *„Jestliže dochází k interakci shodných typů kultur, nevyvolává to prakticky žádné problémy. Naopak. Takovýto kontakt může být prospěšný, kultury se stejným přístupem ke komunikaci se mohou lépe dohodnout na společném přístupu k dané problematice a nemusejí se potýkat s komunikačními nedorozuměními jako v případě interakce odlišných typů kultur. (s.78)“* Znamenalo by to, že ľudia z rovnakých, alebo

podobných kultúrnych okruhov nemajú problém s interkultúrnou komunikáciou, alebo komunikáciou vo všeobecnosti a naopak, že ľudia z odlišných kultúr nie sú schopní komunikovať bez problémov?

Dizertačná práca je prehľadná, logicky primerane koncipovaná a má obvyklú štruktúru. Autor sa v problematike dostatočne zorientoval. Metodológia je spracovaná podrobne, je obsažná. Autor v práci vychádza z premisy, že *„unie jednoznačne podceňuje princípy a procesy interkultúrnej komunikácie.“* Exaktne sa ale podľa môjho názoru nedozvedáme, čo presne autor chápe ako podceňovanie a aká je podľa neho miera tejto marginalizácie a jej vplyv prípadne, či sa jedná o podceňovanie, ktorý má celospoločenský dopad, alebo sa dotýka len reprezentantov jednotlivých krajín. Autor, ale kladie veľký dôraz na poukázanie, že k tomuto podceňovaniu dochádza, čo viackrát v práci spomína. Snaží sa dokázať nedostatočnosť záujmu EÚ o problematiku interkultúrnej komunikácie analýzou a interpretáciou vybraných projektov/konceptov týkajúcich sa kultúrnej politiky Európskej únie. Podľa autorovho názoru by mal akýkoľvek *„mezikultúrny dialóg obsahovať i dôležité aspekty interkultúrnej komunikácie, ktoré nejsou bohužel zahrnuty ani do podobných konceptů jakým je Evropský rok mezikulturního dialogu a mnohé další“* (str.241)

Za základný cieľ práce si doktorand stanovil empiricky overiť stanovené hypotézy a predpoklady. Celkom si autor stanovil štyri hypotézy a osem výskumných otázok. Ciele sú stanovené jednoznačne a autorovi sa ich do veľkej miery podarilo naplniť. Za ťažisko práce je možné označiť práve túto empirickú časť práce. Jedná sa o ambiciózne prieskum. Výhradu mám len k vysvetleniu výsledku hypotézy H1, otázka: *„Celkově lze shrnout, že více než 60 % respondentů tedy vyvrací hypotézu, že EU nevěnuje dostatečnou pozornost systematickému konceptu vlastní kulturní politiky. Tento fakt ovšem nekorresponduje s reálnými kroky, které byly zjištěny v rámci studia kulturní politiky EU. Může být ovlivněn faktem, že přesto, že respondenti věděli o anonymitě dotazníku, mohla být jejich odpověď zkreslená tím, že se cítili coby součástí eurounijních struktur spoluzodpovědní za koncepci kulturní politiky.“* (s.264)“ Takéto odôvodnenie výsledku môže vnucovať dojem, že autor sa sám snaží vyvrátiť výsledok výskumu. Analýza a interpretácia výsledkov vo všeobecnosti a formulácia záverov práce sú dostatočné. Vhodnosť zvolených metód spracovania riešenej problematiky hodnotím kladne. Získané poznatky sú nové, komplexné a prakticky použiteľné. Dizertačná práca vo všeobecnosti splnila cieľ.

Otázky a podnety k diskusi

- Mňa, ako cudzinku, by zaujímala odpoveď autora dizertačnej práce na otázku č. 7, ktorú kládol respondentom (Jaké jsou podle vás typické komunikační vlastnosti občanů vaší země?)
- Objasnite prosím vyjadrenie zo str. 49 „Proces interkulturní komunikace je spontánní a týká se všech jedinců, kteří se dlouhodobě či krátkodobě vyskytují v multikulturním prostředí“
- Na str. 67 píšete, že: „Z pohledu interkulturní komunikace je zásadní kategorizace kultur R. Lewise a Geerta Hofsteda.“ Prečo sa domnievate, že práve tieto koncepcie sú zásadné?

Závěrečné hodnotenie

Všeobecne je možné konštatovať, že práca spĺňa požiadavky kladené na dizertačnú prácu. Odporúčam ju k obhajobe. V prípade úspešnej obhajoby navrhujem udeliť titul PhD.

V Prahe dňa 30.7.2015

Mgr. Zdenka Mechurová, PhD.

Zdenka Mechurová